

BOGDAN WALCZAK

Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim

ORCID: 0000-0001-8293-0188

JUBILEUSZ 90-LECIA URODZIN PROFESORA JANUSZA SIATKOWSKIEGO

W imieniu poznańskich językoznawców – polonistów i sławistów – pragnę złożyć na Pańskie ręce, Panie Profesorze, najserdeczniejsze gratulacje z okazji pięknego jubileuszu 90-lecia urodzin (5 marca 2019 roku). Dla nas, poznańskich polonistów i sławistów, jest pan Profesor nestorem i luminarzem polskiej sławistyki, największym światowym autorytetem w zakresie związków językowych polsko-czeskich. Każdy student polonistyki – i sławistyki – zna albo serię prac (przygotowanych wspólnie z prof. Mieczysławem Basajem) o wyrazach uważanych za bohemizmy (publikowanych w RKJ ŁTN i SFPiS w latach 1964–1980), albo opracowane przez Profesora Siatkowskiego *Bohemizmy w języku polskim. Słownik* z roku 2006, jak również „klasyczne” pozycje w rodzaju *Bohemizmów fonetycznych w języku polskim. Cz. I. 1. Grupy* trat, tlat; 2. h zamiast g; 3. Spółgłoski twarde przed i, ę z roku 1965 czy ich kontynuacji *Bohemizmy fonetyczne w języku polskim. Cz. II. 4. Formy beznosówkowe; 5. Formy nieprzegłoszone* z roku 1970. Każdy student polonistyki i sławistyki zna liczne artykuły na temat związków językowych polsko-czeskich zebrane – dla wygody czytelników – w książce *Czesko-polskie kontakty językowe* z roku 1996. Wreszcie każdy (a w szczególności charakteryzujący się szerszymi zainteresowaniami kulturowymi) student polonistyki i sławistyki zna prace Jubilata traktujące o obcych nazwach własnych w języku czeskim na europejskim tle egzonimicznym, zainicjowane (publikacyjnie) opracowaniem obcych nazw własnych miast w języku czeskim i polskim z roku 1991, a zebrane ostatnio w książce *Obce nazwy geograficzne w języku czeskim i polskim* z roku 2006.

Jest dla nas Pan Profesor charyzmatycznym nauczycielem akademickim i zasłużonym organizatorem życia naukowego. Jest (czasem trzeba napisać: był) Pan Profesor Janusz Siatkowski członkiem (nieraz przewodniczącym lub redaktorem naczelnym) licznych komitetów redakcyjnych lub rad naukowych prestiżowych czasopism językoznawczych, takich jak: „Studia z Filologii Polskiej i Słowiańskiej”, „Prace Filologiczne”, „Acta Baltico-Slavica”, nasza poznańska „Slavia Occidentalis”, „Przegląd Humanistyczny”, „Bohemistyka”, „Rocznik Sławistyczny”

i inne periodyki. Pan Profesor najczęściej pełnił (pełni) w nich funkcje członka komitetu redakcyjnego lub członka rady redakcyjnej (rady naukowej). Jako najwybitniejszy slawista starszego pokolenia jest (czasem trzeba napisać: był) członkiem, też ostatnio członkiem honorowym, licznych polskich i międzynarodowych prestiżowych gremiów naukowych, takich jak – by ograniczyć się tylko do najważniejszych funkcji pełnionych w jakże długim i pracowitym życiu – Międzynarodowy Komitet Sławistów, Komitet Językoznawstwa Polskiej Akademii Nauk, Komitet Słowianoznawstwa Polskiej Akademii Nauk, Towarzystwo Naukowe Warszawskie, Polskie Towarzystwo Językoznawcze i jego zarząd, naukowe towarzystwa regionalne polskie: Białostockie, Łomżyńskie im. Wągów i zagraniczne: bułgarystyczne, bohemistyczne, Towarzystwo Jabłonowskich w Lipsku, Instytut Łużycki w Budziszynie itd. Profesor Janusz Siatkowski był też pierwszym przewodniczącym Rady Naukowej powstałego w 1973 roku Instytutu Języka Polskiego Polskiej Akademii Nauk w Krakowie. Funkcje tę pełnił w latach 1973–1980.

Jesteśmy – poznańscy poloniści i slawiści – wdzięczni za Pański udział w naszych poznańskich spotkaniach naukowych i za życzliwe (choć jednocześnie krytyczne) recenzje prac na stopień naszych młodych adeptów lingwistyki (na przykład rozprawy doktorskiej pani mgr Marioli Walczak-Mikołajczakowej o słowotwórstwie agentywnych nazw osobowych w języku polskim, bułgarskim i rosyjskim w roku 1997 czy później (w roku 2011), książki o „bułgarskim Ezopie”, czyli przekładach bajek Ezopa na bułgarski na początku XIX wieku i całości dorobku naukowego w przewodzie profesorskim pani dr hab. Marioli Mikołajczakowej).

Podziwiamy Pański dorobek naukowy i dydaktyczny. Jest bardzo rzadkim zjawiskiem – właściwie znam tylko ten jeden przykład – że bibliografia Profesora Siatkowskiego z lat 1951 (czyli od debiutu publikacyjnego) – 2013 została zawarta w osobnej publikacji: *Dorobek naukowy Profesora Janusza Siatkowskiego* w opracowaniu Ignacego Wolińskiego, Zdzisława Kłosa i Doroty Krystyny Rembiszewskiej. Z okazji wcześniejszych jubileuszy pisała o Profesorze Siatkowskim prof. Hanna Taborska (na 70-lecie urodzin w „Pracach Filologicznych” z 1999 roku), wydzielając część oficjalną (encyklopedyczną) i nieoficjalną (Profesor Siatkowski oczyma przyjaciół), a w 3 zeszytcie „Bohemistyki” z roku 2014 prof. Stanisław Dubisz (na 85-lecie urodzin), również kończąc swój tekst nieoficjalnymi refleksjami prywatnymi. Na obecny jubileusz 90-lecia urodzin napisała o Profesorze pięknie i obszernie prof. Jadwiga Waniakowa, która postanowiła odwrócić ten porządek (s. 7), zaczynając od części nieoficjalnej, tzn. od informacji „o Profesorze Siatkowskim jako ujmującym człowieku z dużym poczuciem humoru i wspaniałym gawędziarzu, ponieważ wydaje mi się to szczególnie ważne w opisie jego sylwetki” (s. 7. artykułu *Jubileusz Profesora Janusza Siatkowskiego* z księgi jubileuszowej z roku 2019).

Nie mniej podziwiamy niespożytą energię i ofiarność w pracy nad wielkimi przedsięwzięciami organizacyjnymi polskiej nauki, zwłaszcza nad międzynarodowymi atlasami językowymi. Pewne wyobrażenie o tej pracy daje już wspomniana wyżej osobna publikacja, rejestrująca bibliografię Jubilata za lata 1951–2013. Zamieszczono w niej kolorowe zdjęcia okładek wydawnictw zwartych, których autorem bądź współautorem jest Profesor Siatkowski. Uzbierało się ich niemało.

Bibliografia publikacji Profesora za lata 1951–2019 (styczeń) liczy prawie 400 pozycji. Dotyczy wszystkich języków słowiańskich i ich kontaktów z językami pozasłowiańskimi (trzeba tu wspomnieć dwie książki, o których dotąd nie było mowy: polską z roku 1999 i niemiecką z 2000 o slawizmach w śląskich utworach Horsta Bienka – nie licząc oddzielnych artykułów na ten temat). Gdy chodzi o prace atlasowe, pierwszeństwo chronologiczne należy się *Atlasowi kaszubszczyzny i dialektów sąsiednich* (Jubilat był współautorem tomu wstępnego [z roku 1964] i konsultantem lub recenzentem pozostałych). W międzynarodowym *Obščekarpatskom Atlase* Jubilat był współautorem kwestionariusza i jest członkiem komitetu redakcyjnego oraz autorem 36 map (zwykle z komentarzami). W jeszcze bardziej – jeśli to możliwe – międzynarodowym przedsięwzięciu leksykograficznym *ALE (Atlas Linguarum Europae)* jest współredaktorem dwu tomów i autorem bądź współautorem trzech map (z obszernymi komentarzami). Na czoło prac atlasowych Jubilata wysuwa się jego udział w *OLA (Obščeslavjanskom Linguističeskom Atlase)*. W tym ogólnosłowiańskim przedsięwzięciu geolingwistycznym Profesor Siatkowski jest członkiem komitetu redakcyjnego oraz współredaktorem czterech tomów leksykalnych i jednego tomu fonetycznego, a także autorem lub współautorem licznych map z komentarzami w różnych tomach *Atlasu*. Mimo zaawansowanego wieku Profesor nie unika niezbędnych wyjazdów na spotkania atlasowe. Jest ponadto, co trzeba tu podkreślić, autorem bądź współautorem zapisów uogólnionych do map leksykalnych *OLA*. Od lat 90. XX wieku wychodzą artykuły Profesora Siatkowskiego traktujące ogólnie o *Atlasie*, postępie prac nad nim i jego problemach, zarówno teoretycznych, jak i praktycznych. Wszystko to składa się na ogromny dorobek geolingwistyczny.

Panie Profesorze! Z serca życzymy dalszych bardzo pięknych i poczytnych książek, sukcesów i zasłużonych zaszczytów, a przede wszystkim dobrego zdrowia, wszelkiej pomyślności w życiu prywatnym oraz satysfakcji z dotychczasowych dokonań.